EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 15.6.2012
COM(2012) 292 final

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Esimene aruanne Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määruse (EÜ) nr 764/2008 (milles sätestatakse menetlused seoses teatavate riiklike tehniliste eeskirjade kohaldamisega teises liikmesriigis seaduslikult turustatavate toodete suhtes ja tunnistatakse kehtetuks otsus nr 3052/95/EÜ) kohaldamise kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Esimene aruanne Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määruse (EÜ) nr 764/2008 (milles sätestatakse menetlused seoses teatavate riiklike tehniliste eeskirjade kohaldamisega teises liikmesriigis seaduslikult turustatavate toodete suhtes ja tunnistatakse kehtetuks otsus nr 3052/95/EÜ) kohaldamise kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS 4
2. TAUST 4
2.1. Vastastikuse tunnustamise põhimõte 5
2.2. Määrus (EÜ) nr 764/2008 5
3. MÄÄRUSE (EÜ) NR 764/2008 KOHALDAMINE AASTATEL 2009 – 2012 7
3.1. Toote kontaktpunktide rajamine 7
3.2. Toodete loetelu koostamine 7
3.3. Liikmesriikide teatised 7
3.4. Liikmesriikide aastaaruanded 9
3.5. Vastastikuse tunnustamise nõuandekomitee koosolekud 10
4. TEABELEVI 10
4.1. Juhendid 11
4.2. Juhend kaupade vaba liikumist reguleerivate asutamislepingu sätete kohaldamise kohta 11
4.3. Konverentsid, seminarid ja ümarlauad 12
5. MÄÄRUSE JÄRGIMINE 12
6. KOKKUVÕTE 12

1. SISSEJUHATUS

Kooskõlas määruse (EÜ) nr 764/2008[1] (edaspidi „vastastikuse tunnustamise määrus” või „määrus”) artikli 12 lõikega 3 vaatab komisjon korrapäraselt läbi kõnealuse õigusakti kohaldamise.

Vastastikuse tunnustamise määruse kohaldamist käsitlevas esimeses komisjoni aruandes võetakse nõuetekohaselt arvesse nõuandekomitee siiani peetud kolme vastastikuse tunnustamise alase kohtumise tulemusi,[2] teatiseid, mille on liikmesriigid edastanud komisjonile kooskõlas määruse artikli 6 lõikega 2 ja artikli 7 lõikega 2, liikmesriikidelt komisjonile kõnealuse määruse[3] artikli 12 lõike 1 kohaselt esitatud aastaaruannetes sisalduvat teavet, riiklike toote kontaktpunktide (PCP)[4] panust, sidusrühmade konkreetset panust ning kõnealuse valdkonnaga seotud kaebuseid, avaldusi ja parlamentaarseid küsimusi, mis on esitatud komisjonile.

Määruses on määratletud ühtlustamata jäänud valdkonna jaoks ühelt poolt riiklike ametiasutuste ning teiselt poolt nende ettevõtjate õigused ja kohustused, kes soovivad müüa liikmesriigis tooteid, mida teises liikmesriigis juba seaduslikult turustatakse, kui pädevad asutused kavatsevad võtta selle toote suhtes piiravaid meetmeid vastavalt riiklikele tehnilistele eeskirjadele. Üldiselt peetakse seda kasulikuks õigusaktiks ning see on aidanud vastastikuse tunnustamise põhimõtte osas teadlikkust suurendada. Määrus on leevendanud ettevõtjate suurt koormust, kuna sellega võimaldatakse liikmesriiki tuua turule tooteid, mida teises liikmesriigis juba seaduslikult turustatakse.

Käesolev aruanne näitab, et kõnealune määrus toimib üldiselt rahuldavalt ning seda ei ole vaja praegu muuta. Samuti näitab see, et on teatud tootekategooriad, mille puhul tunduvad määruse kohaldamisest tulenevad probleemid kuhjuvat.

2. TAUST

Tehnilisi tõkkeid, mis takistavad kaupade vaba liikumist ELis, esineb endiselt laialdaselt. Tehnilised tõkked tekivad siis, kui riiklikud ametiasutused kehtestavad nõudeid, millele peavad vastama tooted (nt seoses toote määratluse, vormi, suuruse, kaalu, koostise, välimuse, märgistuse ja pakendiga), mis pärinevad teistest liikmesriikidest, kus tooteid seaduslikult toodetakse ja/või turustatakse. Nad kujutavad endast tehnilisi takistusi, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 34 ja 36, välja arvatud juhul, kui kõnealuste eeskirjadega rakendatakse ELi teiseseid õigusakte. See on nii ka juhul, kui nimetatud eeskirju kohaldatakse eranditult kõikide toodete suhtes, nii omamaiste kui ka välismaiste toodete suhtes.

---

1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 764/2008, milles sätestatakse menetlused seoses teatavate riiklike tehniliste eeskirjade kohaldamisega teises liikmesriigis seaduslikult turustatavate toodete suhtes ja tunnistatakse kehtetuks otsus nr 3052/95/EÜ, EMPs kohaldatav tekst (ELT L 218, 13.8.2008, lk 21-29)

2 Mainitud kolm kohtumist toimusid 4. märtsil 2009, 19. novembril 2010 ja 30. novembril 2011.

3 Kõnealused aruanded hõlmavad ajavahemikku 13. maist 2009, kuupäevast, millest alates vastastikuse tunnustamise määrust kohaldatakse, 31. detsembrini 2011.

4 Toote kontaktpunktid on asutatud määruse artikli 9 kohaselt ja nende ülesandeid on käsitletud artiklis 10

2.1. Vastastikuse tunnustamise põhimõte

Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktikast[5] tulenev vastastikuse tunnustamise põhimõte on üks vahend, millega tagatakse kaupade vaba liikumine siseturul. Vastastikust tunnustamist kohaldatakse toodete suhtes, mida liidu ühtlustamise õigusaktid ei hõlma, või toodete selliste tahkude suhtes, mis ei kuulu selliste õigusaktide reguleerimisalasse.

Vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaselt jäävad erinevad riiklikud tehnilised eeskirjad siseturul koos eksisteerima. Liikmesriik ei tohi põhimõtteliselt keelata oma territooriumil selliste toodete müüki, mis on seaduslikult toodetud ja/või turustatud mõnes muus liikmesriigis, isegi kui kõnealused kaubad on toodetud selliste tehniliste või kvalitatiivsete näitajate alusel, mis erinevad omamaiste toodete puhul nõutavatest näitajatest. Liikmesriigid võivad ainult väga rangetel tingimustel sellest põhimõttest kõrvale kalduda ja võtta meetmeid, millega keelatakse selliste kaupade pääs liikmesriigi turule või piiratakse seda.

Seega koosneb vastastikuse tunnustamise põhimõte ühtlustamata valdkonnas reeglist ja erandist:

- üldreegel, mille kohaselt, vaatamata sihtliikmesriigi riikliku tehnilise eeskirja olemasolule, on teises liikmeriigis seaduslikult valmistatud ja/või turustatavatele toodetele Euroopa Liidu toimimise lepinguga tagatud vaba liikumise õigus,

- erand, mille kohaselt teises liikmesriigis seaduslikult toodetud ja/või turustatud toodetel ei ole kõnealust õigust, kui sihtliikmesriik suudab tõendada, et asjaomaste toodete kohta on oluline kehtestada oma riigi tehniline eeskiri põhjustel, mis on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 36 (kõlbluse, avaliku korra, julgeoleku, inimeste, loomade ja taimede kaitseks jne.) või Euroopa Kohtu praktikas väljakujunenud kohustuslikes nõuetes ning proportsionaalsuse põhimõtte tõttu.

2.2. Määrus (EÜ) nr 764/2008

Kuni viimase ajani on vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamise peamiseks takistuseks olnud õiguskindluse puudumine tõendamiskohustusega seoses. See oli üks põhjus, miks võeti vastu määrus (EÜ) nr 764/2008, milles sätestatakse menetlused seoses teatavate riiklike tehniliste eeskirjade kohaldamisega teises liikmesriigis seaduslikult turustatavate toodete suhtes ja tunnistatakse kehtetuks otsus nr 3052/95/EÜ.

Määrusega ei ole hõlmatud ega ette nähtud hõlmata kogu vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohandamisala. Selle asemel on selles sätestatud eeskirjad ja menetlused, mida peavad järgima liikmesriigi pädevad asutused, kui nad vastavalt riiklikele

---

[5] Põhimõte tulenes Euroopa Kohtu kuulsast 20. veebruari 1979. aasta Cassis de Dijon'i otsusest (kohtuasi 120/78: Rewe-Zentral (EKL 1979, lk 649)) ja see pani aluse uuele arengusuunale kaupade siseturul. Kui alguses seda ei mainitud selgelt Euroopa Kohtu kohtupraktikas, siis nüüd on seda täielikult tunnustatud (vt nt kohtuasi C-110/05, komisjon v. Itaalia, [2009] EKL I-519, punkt 34).

tehnilistele eeskirjadele teevad või kavatsevad teha otsuse, millega takistatakse sellise toote vaba liikumist, mida teises liikmesriigis seaduslikult turustatakse ning mille suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 34.

Seetõttu peavad riiklikud ametiasutused kohaldama kõnealust määrust, kui tuleb teha haldusotsus:

(1) seoses toodetega, mida teises liikmesriigis seaduslikult turustatakse,

(2) seoses toodetega, mille suhtes ei kohaldata ELi ühtlustatud õigusakte;

(3) mis on adresseeritud ettevõtjatele;

(4) mis põhineb tehnilisel eeskirjal ning

(5) millel on otsene või kaudne mõju, et:

(a) toodet ei tohi turule lasta;

(b) toodet muudetaks või täiendavalt katsetataks, enne kui seda saab turule lasta või turul hoida või

(c) toode turult kõrvaldataks.

Määrusega pannakse tõendamiskohustus riiklikele ametiasutustele, kes kavatsevad turulepääsu lubamisest keelduda. Ametiasutused peavad kirjalikult esitama täpse tehnilise või teadusliku põhjenduse, miks nad kavatsevad keelata toote pääsemise riigi turule. Ettevõtjale antakse võimalus oma taotlust kaitsta ning esitada pädevale asutusele usaldusväärsed põhjendused.

Määruse kohaselt asutatakse igasse liikmesriiki üks või mitu toote kontaktpunkti, millega vähendatakse ka ettevõtjate jaoks tõenäosust, et nende tooted ei pääse sihtliikmesriigis turule.

Määruses on järgitud käsitlust, mis ühendab kahte tahku – läbipaistvust ja tõhusust: ettevõtjate ja riigi ametiasutuste vahel edastatava teabe läbipaistvus ning kontrollimise ja katsete dubleerimise vältimise teel saavutatav tõhusus. Ettevõtjate ja ametiasutuste vahel kujundatavas ennetavas dialoogis kasutatakse täies ulatuses vahendeid probleemide vältimiseks vaba liikumise valdkonnas ning püütakse leida tõhusaid ja sõbralikke lahendusi, mistõttu seda võib vaadelda kui määruse peamist mehhanismi.

Vastastikuse tunnustamise määruse väärtus seisneb peamiselt selles, kuivõrd selle õigusakti abil on vähenenud teabekulud (näiteks riiklike tehniliste eeskirjade kättesaadavamaks tegemine väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele) ning on paranenud kaupade vaba liikumine ja vastastikune tunnustamine[6].

---

[6] Kõige kohta vt Pelkmans, J., “Mutual recognition: rationale, logic and application in the EU internal goods market” ("Vastastikune tunnustamine – põhjendused, loogika ja kohaldamine Euroopa Liidu kaupade siseturul”), ettekanne XII Travemünde sümpoosionil "Oekonomische Analyse des Europarechts: Primaerrecht, Sekundaerrecht und die Rolle des EuGH", 24. – 26. märtsini 2010.

Vastastikuse tunnustamise määrust kohaldatakse kõigis 27 liikmesriigis. Selle vastuvõtmine vastavalt Euroopa Majanduspiirkonna lepingule on käesoleva aruande koostamise ajal veel pooleli. Vastastikuse tunnustamise põhimõtet kohaldatakse ka ELi ja Türgi vaheliste suhete puhul[7], kuid vastavat vastastikuse tunnustamise määrust ei ole olemas[8].

3. MÄÄRUSE (EÜ) NR 764/2008 KOHALDAMINE AASTATEL 2009 – 2012

Kõnealuse ajavahemiku jooksul jälgis komisjon määruse kohaldamist liikmesriikides, tehes seda peamiselt liikmesriikide esitatud teatiste ja aruannete, kuid ka muude allikate põhjal. Samuti toimusid komisjoni korraldusel kohtumised nõuandekomiteega.

Komisjon on võtnud ka konkreetseid meetmeid, et suurendada üldsuse teadlikkust vastastikuse tunnustamise põhimõttest ja vastastikuse tunnustamise määrusest ühtsel turul.

3.1. Toote kontaktpunktide rajamine

Artikli 9 lõigete 1 ja 2 kohaselt tuleb vastavalt liikmesriikidel nimetada toote kontaktpunktid ning komisjonil korrapäraselt avaldada ja ajakohastada liikmesriikide toote kontaktpunktide kontaktandmeid.

3.2. Toodete loetelu koostamine

Artikli 12 lõike 4 kohaselt peab komisjon avaldama mittetäieliku loetelu toodetest, mis ei ole hõlmatud ELi ühtlustavate õigusaktidega.

Toote kontaktpunktide kontaktandmed on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas[9]. Koos andmebaasiga, milles on loetelu toodetest, mis ei ole hõlmatud ELi ühtlustavate õigusaktidega, on need nüüd tehtud kättesaadavaks ka internetis[10] eesmärgiga lihtsustada teabevahetust ettevõtjate, toote kontaktpunktide ja liikmesriikide pädevate asutuste vahel.

3.3. Liikmesriikide teatised

Määruse artikli 6 lõikes 2 ja artikli 7 lõikes 2 on kehtestatud riiklikele ametiasutustele kohustus teavitada vastavalt ettevõtjaid ja komisjoni otsustest, millele on osutatud artikli 2 lõikes 1[11] ja muudest otsustest, millega ajutiselt peatatakse toote turustamine. Ajavahemikul määruse jõustumisest 13. mail 2009 kuni

---

7 Kohustus kohaldada vastastikuse tunnustamise põhimõtet toodete suhtes, mis on seaduslikult toodetud ja/või turustatud Türgis põhineb EÜ–Türgi assotsiatsiooninõukogu otsuse 1/95 (tolliliidu lõppetapi rakendamise kohta) artiklitel 5–7 (EÜT L 35, 13. veebruar 1996), millega nähakse ette selliste meetmete kõrvaldamine, millel on võrdväärne toime ELi ja Türgi vaheliste koguseliste piirangutega. Vastavalt otsuse nr 1/95 artiklile 66 tuleb artikleid 5–7 seoses nende rakendamisega ja kohaldamisega tolliliiduga hõlmatud toodete suhtes tõlgendada Euroopa Kohtu asjaomaste otsuste kohaselt. Seetõttu küsimustes, mis on seotud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitega 34 ja 36 kohaldatakse Euroopa Liidu ja Türgi puhul põhimõtteid, mis tulenevad Euroopa Kohtu praktikast, eelkõige: Cassis de Dijoni kohtuasjast.

8 Türgi on siiski hiljuti käivitanud sisemenetluse oma määruse eelnõu vastuvõtmiseks vastastikuse tunnustamise kohta ühtlustamata valdkondades.

9 Esialgu avaldati toote kontaktpunktide kontaktandmed väljaandes ELT C 185, 7.8. 2009, lk 6 – 12.

10 http://ec.europa.eu/enterprise/intsub/a12/

11 Need on sellised haldusotsused, mille otseseks või kaudse mõjuks on asjaomase toote või tooteliigi turulelaskmise keeld; asjaomase toote või tooteliigi muutmine või täiendav katsetamine, enne kui seda saab turule lasta või et seda saaks turul hoida või asjaomase toode või tooteliigi kõrvaldamine turult.

31. detsembrini 2011 sai komisjon 1524 teatist artikli 6 lõike 2 kohaselt, kuid mitte ühtegi artikli 7 lõike 2 kohaselt.

90 % sellistest teatistest viidati väärismetallesemetele, ülejäänutes mitmesugustele toodetele: toiduained (või toidu lisaained/ravimid), energiajoogid ning elektriseadmed.

Seni on teatiseid laekunud seitsmest liikmesriigist. 1378 teatist on aga pärit ühest liikmesriigist ja neis käsitletakse väärismetallesemeid.

Komisjon on seisukohal (mida on täpsustatud allpool punkti 3 alapunktis 4), et liikmesriigid ei teavita kõikidest otsustest, mis tehakse artikli 6 lõike 2 ja artikli 7 kohaselt.

Suurt arvu teatiseid väärismetallide kohta võib selgitada komisjoni arvates sellega, et mitmes liikmesriigis on alalised ja juba ammu asutatud kontrolliorganid (katsekojad), mis on ette nähtud väärismetallesemete puhul katsete tegemiseks, nende proovimärgisega märgistamiseks ja kontrollimiseks.

Tuleb märkida pidada, et komisjon on esitanud varem kaks erinevat ettepanekut seoses väärismetallesemeid käsitlevate siseriiklike õigusaktide ühtlustamisega. Esimene neist[12] esitati 1975. aastal ja võeti tagasi 1977. aastal. Hilisem[13] esitati 1993. aastal. Mitu liikmesriiki (kes järgivad kohustuslikku proovimärgisega märgistamise süsteemi) jäid kindlalt nende ettepanekute vastu isegi pärast muudetud ettepaneku esitamist 1994. aastal, vastu oli jätkuvalt märkimisväärne arv liikmesriike. Kuna järgnevatel aastatel kokkuleppele ei jõutud, võeti ettepanek 24. märtsil 2005. aastal tagasi.

Kõnealuses valdkonnas järgnevalt tehtud Euroopa Kohtu otsuste[14] põhjal sai selgeks, et kui liikmesriiki viiakse turule teisest liikmesriigist imporditud väärismetallesemed, mille on selles liikmesriigis proovimärgisega märgistanud selline organ, mis tagab oma tegevuse sõltumatuse ja esitab tarbijatele asjakohast teavet, tuleks anda turustamise luba. Ei tuleks teha vahet, kas proovimärgisega on märgistatud sihtliikmesriigis valmistatud toode või on sama tüüpi proovimärgisega märgistatud teisest liikmesriigist imporditud toode[15].

Seega, kui puuduvad ELi ühtlustatud õigusaktid, on võimalik saavutada väärismetallesemete vaba liikumine vastastikuse tunnustamise põhimõtte kasutamise

---

12 Proposition de directive du Conseil concernant le rapprochement des legislations des etats membres relatives aux ouvrages en metaux precieux, COM/1975/607/final, 1. detsember 1975; avaldatud väljaandes EÜT C 11, 16.1.1976, lk 2–11.

13 Proposal for a Council Directive on articles of precious metal, COM(93) 322 final, 14 October 1993; modified by Amended Proposal for a European Parliament and Council Directive on articles of precious metal, COM(94) 267 final, 30.6.94.

14 Peamised kohtuasjad on: Euroopa Kohtu otsus (22. juuni 1982), kriminaalmenetlused Timothy Frederick Robertsoni ja teiste vastu, kohtuasi nr C-220/81; Euroopa Kohtu otsus (15. september 1994), kriminaalmenetlus Ludomira Neeltje Barbara Houtwipperi vastu, kohtuasi C-293/93 (EKL 1994, lk i-04249] ja Euroopa Kohtu otsus (21. juuni 2001) kohtuasjas C-30/99, komisjon vs. Iirimaa (EKL 2001, lk I-04619).

15 Täpsemat teavet selles küsimuses leidub juhenddokumendis document “The application of the Mutual Recognition Regulation to articles of precious metals” („Vastastikuse tunnustamise määruse kohaldamine väärismetalltoodete puhul"), millele on viidatud punktis 4.1.

teel, nagu selgub *Houtwipper´i* kohtuasjast[16]. Eespool kirjeldatust lähtudes ei tee komisjon kõnealuses valdkonnas täiendavat ühtlustamise ettepanekut.

Toiduainete, toidu lisaainete ja ravimite puhul, arvestades osalise ühtlustamisega selles valdkonnas, võib esineda erinevusi riiklikes õigusaktides (nt liikmesriikide lõikes teatavate toodete liigitamine toiduaineteks või ravimiteks, toidu lisaainete valmistamisel lisaks vitamiinidele ja mineraalainetele muude ainete kasutamine jne), mis võivad mõjutada selliste toodete vaba liikumist. Kavandatakse edasisi jõupingutusi ühtlustamiseks neis valdkondades.

3.4. Liikmesriikide aastaaruanded

Kõnealuse määruse artikli 12 lõikes 1 on sätestatud, et iga liikmesriik peab igal aastal saatma komisjonile käesoleva määruse kohaldamise kohta aruande. Kõnealune aruanne peaks sisaldama vähemalt artikli 6 lõike 1 kohaselt saadetud kirjalike teatiste arvu ja asjaomaste toodete liiki; piisavalt andmeid artikli 6 lõike 2 kohaselt tehtud mis tahes otsuste kohta, sealhulgas selliste otsuste põhjendused ja asjaomaste toodete liik, ning artikli 6 lõike 3 kohaselt tehtud otsuste arv, sealhulgas kavandatud negatiivsed otsused, mida lõplikult vastu ei võetud, ja asjaomaste toodete liik.

Praeguseks on liikmesriigid esitanud komisjonile kolm sellist aruannet: esimene aruanne hõlmab määruse kohaldamist ajavahemikul 2009. aasta maist kuni 2010. aasta maini, teine samalaadset ajavahemikku aastatel 2010 – 2011 ja täiendav aruanne ajavahemikku kuni 31. detsembrini 2011. Seejärel on nõutav aruandeid esitada kalendriaasta kohta.

Lisaks eespool osutatud teabele soovitas komisjon lisada aruandesse järgmised andmed:

- selliste tootetüüpide ja/või sektorite analüüs, mille puhul määrust kõige sagedamini on kohaldatud;
- teave toote kontaktpunktide struktuuri ja toimimise kohta (töötajad, uurimiste arv ja olemus, tekkinud probleemid jne);
- hinnang määruse kohaldamise käigus ilmnenud raskuste kohta ning ettepanekud võimalikeks parandusteks ning
- hinnang selle kohta, kuidas määrus mõjutab vastastikuse tunnustamise põhimõtte praktilist toimimist.

Aruannete põhjal võib teha järgmised peamised järeldused.

(1) Liikmesriigid on avaldanud peaaegu eranditult positiivseid arvamusi selle kohta, et käesolev määrus tõstab tõhusalt teadlikkust vastastikuse tunnustamise põhimõttest nende ettevõtjate seas, kes tegelevad Euroopa Liidu sisese kaubandusega.

(2) Enamik otsuseid ning päringuid ja kaebuseid, mis on riiklikesse ametiasutustesse saabunud, käsitlevad konkreetseid kaupade kategooriaid: väärismetallesemed,

[16] Kohtuasi C-293/93. Vt joonealust märkust 14.

toiduained, toidu lisaained ja toidulisandid, ehitustooted, väetised, autovaruosad, elektriseadmed ja allikavesi.

(3) See kinnitab, et riiklikud ametiasutused ei edasta alati komisjonile oma negatiivseid otsuseid. Sellise olukorra põhjuseid võib olla mitu:

– mõnes detsentraliseeritud liikmesriigis võivad piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused teha otsuseid ning kui nad teevad negatiivseid otsuseid, siis sellistest otsustest nad ei teata ei riiklikule keskasutusele (kes koostab aastaruandeid) ega komisjonile;

– tundub, et ikka veel esineb arusaamatusi nii määruse[17] kohaldamisala suhtes kui ka määruse ja teiste Euroopa Liidu õigusaktide[18] vahelise seose suhtes; seega ei ole paljusid liikmesriikides tehtud negatiivseid otsuseid ilmselt käsitletud kui selliseid, millele on osutatud kõnealuse määruse artikli 2 lõikes 1 ning seetõttu ei ole nendest komisjonile teatatud.

Ka ettevõtjad, toote kontaktpunktid ja riiklikud ametiasutused on sageli maininud teatud ebamäärust selles osas, kuidas ja millal kohaldada vastastikuse tunnustamise põhimõtet tegelikkuses. Täiendava teabe levitamine, nagu on kirjeldatud punktis 4, tundub olevat asjakohane viis selle küsimuse lahendamiseks. Komisjon peab veel kord rõhutama, et määruse artikli 6 lõike 2 ja artikli 7 lõike 2 kohaselt peavad riiklikud ametiasutused komisjoni teavitama samal ajal kui ettevõtjat, kui nad teevad otsuse vastavalt vastastikuse tunnustamise määrusele.

3.5. Vastastikuse tunnustamise nõuandekomitee koosolekud

Määruse artikli 13 kohaselt loodud nõuandekomitee siiani peetud kolmel koosolekul on komisjoni ja liikmesriikide esindajad[19] arutanud küsimusi, mis on seotud kõnealuse õigusakti rakendamisega.

Arutelu põhiküsimusteks neil kolmel koosolekul olid komisjoni koostatud juhendid (vt punkt 4.1), toote kontaktpunktide osa, määruse kohaldamisalasse kuuluvate toodete loetelu, teavitamiskohustuse küsimused, määruse kohaldamisel esinenud raskused ning selliste võimaluste hindamine, mida pakub määruse artiklis 11 osutatud telemaatikavõrk toote kontaktpunktide ja/või liikmesriikide pädevate asutuste vahelisele teabevahetusele.

4. TEABELEVI

Komisjon on koostanud juhendid määruse kohaldamise kohta teatavates sektorites ja võtnud muid meetmeid, mille eesmärk on parandada nii vastastikuse tunnustamise põhimõtte kui ka vastastikuse tunnustamise määruse toimimist.

---

17 Eriti seoses eelneva loa andmise menetlustega (mis ei ole seetõttu määrusega hõlmatud) mõnes liikmesriigis.

18 Peamiselt seoses direktiiviga 2001/95/EÜ (üldise tooteohutuse direktiiv).

19 Alates 2011. aastast ka EFTA esindajad.

4.1. Juhendid

Komisjon on nõuandekomitee liikmete palvel ja nende abil koostanud mitu juhendit (praeguseks 9 dokumenti), milles antakse praktilist teavet teatavates käesoleva määruse kohaldamisega seotud küsimustes. Juhendites käsitletakse järgmist:

- direktiivi 98/34/EÜ ja vastastikuse tunnustamise määruse vaheline seos;
- vastastikuse tunnustamise määruse kohaldamine väärismetallesemete suhtes;
- direktiivi 2001/95/EÜ ja vastastikuse tunnustamise määruse vaheline seos;
- vastastikuse tunnustamise määruse kohaldamine toidulisandite suhtes;
- vastastikuse tunnustamise määruse kohaldamine narkootiliste ja psühhotroopsete ainete suhtes;
- vastastikuse tunnustamise määruse kohaldamine eelloa andmise menetluste puhul;
- vastastikuse tunnustamise määruse kohaldamine relvade ja tulirelvade suhtes;
- vastastikuse tunnustamise määruse kohaldamine väetiste ja kasvusubstraatide suhtes ja
- vastastikuse tunnustamise määruse kohaldamine CE-märgiseta ehitustoodete suhtes.

Nimetatud õiguslikult mittesiduvad dokumendid on avaldatud komisjoni vastastikuse tunnustamise veebilehel[20]. Nende dokumentide eesmärk on pakkuda kasutajasõbralikke suuniseid määruse kohaldamise kohta ning neid ajakohastatakse, et võtta arvesse liikmesriikidelt, asutustest ja ettevõtjatelt saadud kogemusi ja teavet.

4.2. Juhend kaupade vaba liikumist reguleerivate asutamislepingu sätete kohaldamise kohta

Vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamine nõuab põhiteadmisi kaupade vaba liikumise kohta. Komisjon on avaldanud dokumendi „Kaupade vaba liikumine. Asutamislepingu kaupade vaba liikumist käsitlevate sätete kohaldamise juhend", milles kirjeldatakse eelkõige vastastikuse tunnustamise põhimõtet ning esitatakse kokkuvõte kõige asjakohasematest juhtudest Euroopa Kohtu praktikas. See on kättesaadav komisjoni veebilehel, milles käsitletakse vaba liikumist ühtlustamata sektoris[21].

---

20 http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/free-movement-non-harmonised-sectors/mutual-recognition/

21 http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/free-movement-non-harmonised-sectors/index_en.htm

4.3. Konverentsid, seminarid ja ümarlauad

Alates 2009. aastast on komisjon olnud korraldaja või osaleja 12 seminaril, kus on käsitletud vastastikuse tunnustamise põhimõtet siseturul ja vastastikuse tunnustamise määruse rakendamist. Osavõtjad olid peamiselt akadeemiliste ja äriringkondade esindajad, kes tegutsevad valdkondades, kus nad kõige sagedamini vastastikuse tunnustamise põhimõttega kokku puutuvad. Tundus, et riiklikud asutused olid seisukohal, et selliseid seminare tuleks korrapärasemalt korraldada.

5. MÄÄRUSE JÄRGIMINE

Käesolevas aruandes käsitletava ajavahemiku jooksul ei ole Euroopa Kohtus tehtud selliseid otsuseid ega rikkumismenetlusi, mis keskenduksid vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamisele.

Määrus kui otseselt kohaldatav seadusandlik akt Euroopa Liidus on vahetult ja otseselt jõustatav kõikides liikmesriikides. Nagu määrusega on ette nähtud, tuleks igas otsuses, mille suhtes seda määrust kohaldatakse, nimetada asjakohased õiguskaitsevahendid, et ettevõtja saaks pöörduda pädevasse riiklikusse kohtusse. Seega on komisjon seisukohal, et pädevad riigiasutused peaksid tegelema küsimustega, mis on seotud määruse korrektse kohaldamisega konkreetsetes olukordades, välistamata seejuures võimalikke komisjoni toiminguid.

6. KOKKUVÕTE

Eespool nimetatu põhjal on selge, et teatavate vastastikuse tunnustamise määruse tahkude osas on vaja jätkuvat järelevalvet ning neid küsimusi võiks täiendavalt selgitada.

Lisaks punktides 3.3 ja 3.4 nimetatud konkreetsete kaupade kategooriatega seotud asjaoludele teeb Euroopa Komisjon ettepaneku korraldada vastastikuse tunnustamise nõuandekomitee kaudu tihe ja korrapärane järelevalve järgmistes probleemsetes küsimustes:

- vajadus tõestada, et toodet on teises liikmesriigis seaduslikult turustatud;
- vajadus kindlaks teha, milliseid õigusakte kohaldada ja millised on asjaomased riiklikud asutused;
- liikmesriikides kasutusel olevad katsemeetodid ning nende kooskõlalisus vastastikuse tunnustamise seisukohalt ning
- eellubade andmise menetluse roll.

Pärast määruse kohaldamise kohta kogutud teabe arvesse võtmist ei pea komisjon praegu vajalikuks teha ettepanekut selle muutmiseks.

Kuid komisjon soovib rõhutada oma valmisolekut jätkata ühtse turu seisukohalt tähtsa valdkonna – vastastikuse tunnustamise – jälgimist ning kavandab: a) parandada teavitamist ja arendada koolitamist; b) kasutada vahendeid, et ära hoida vaba liikumisega seotud probleeme ning neid tõhusalt ja sõbralikult lahendada ning c) kasutada vajaduse korral ELi õigusaktides sätestatud võimalusi ebaseaduslike tõkete kõrvaldamiseks.

Seetõttu teeb komisjon ettepaneku jätkata ajavahemikul 2012 – 2017 nõuandekomitees uurimist ja arutelusid eespool nimetatud valdkondi käsitletavatel teemadel eesmärgiga analüüsida ELi olemasoleva vastastikuse tunnustamise alase õigusliku raamistiku toimimist. Kui vastastikuse tunnustamise määruse toimimises liikmesriikide vahel tekkivad lahknevused omandavad praktikas suure tähtsuse, võib osutuda vajalikuks komisjoni sekkumine.

Lõpuks tuleb rõhutada, et üldiselt ei paku vastastikune tunnustamine ega ka konkreetselt määruse kohaldamine alati lahendust, millega tagada kaupade vaba liikumine ühtsel turul. Ühtlustamine on jätkuvalt üks tõhusamaid vahendeid nii ettevõtjate kui ka riigiasutuste jaoks.

Komisjon jätkab seetõttu kõnealuse määruse artikli 12 lõike 3 kohaselt järelevalvet määruse kohaldamise ja selle toime üle ning hindab määruse edaspidise muutmise vajadust järgmises aruandes määruse (EÜ) nr 764/2008 kohaldamise kohta.

xxx

Komisjon palub Euroopa Parlamendil, nõukogul ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteel käesolev aruanne teadmiseks võtta.